

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

مقدمه

قانون مبارزه با مواد مخدر به عنوان یکی از مهمترین ابزارهای حقوقی در مقابله با تهدیدات ناشی از قاچاق -تولید- توزیع و مصرف مواد مخدر نقش تعیین کننده ای در حفظ امنیت اجتماعی سلامت عمومی و نظم عمومی ایفا می کند. با گذشت چند دهه از تصویب و اجرای این قانون تحولات اجتماعی اقتصادی و بین المللی ضرورت بازنگری و اصلاح آن را پیش از پیش آشکارتر ساخته است در همین راستا لایحه ای با هدف اصلاح برخی از مواد این قانون از سوی نهادهای ذی ربط تدوین شده است.

با این حال بررسی دقیق مفاد این لایحه نشان میدهد که برخی از اصلاحات پیشنهادی نه تنها پاسخگوی چالش های موجود نیستند بلکه در مواردی ممکن است موجب بروز ابهام، تعارض یا ناکارآمدی در اجرای قانون شوند از این رو تحلیل در پیش رو لایحه و ارائه پیشنهادهای اصلاحی مبتنی بر اصول حقوقی واقعیت های اجتماعی و تجارب بین المللی ضرورتی اجتناب ناپذیر است .

در ابتدا به بررسی مهمترین ایرادات ساختاری و محتوای لایحه اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر پرداخته می شود و سپس پیشنهادهای برای بهبود و ارتقای کارآمدی آن را ارائه خواهد شد به گونه ای که قانون نهایی بتواند با رویکردی متوازن همزمان به پیشگیری درمان با کاهش آسیب و برخورد موثر با جرایم مرتبط با مواد مخدر بپردازد.

ماده ۱- تبصره (۱) ماده (۱) به شرح ذیل اصلاح می شود.

تبصره ۱ - منظور از مواد مخدر و روانگردان و پیش سازهای آنها موضوع مواد (۴) (۵) (۸) و (۴۰) این قانون علاوه بر موارد مصرح در مواد قانونی مذکور فهرست مواد مخدر روان گردان و پیش سازهای جدید می باشد که توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر و با همکاری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی پیشنهاد و به تصویب هیئت وزیران می رسد تا زمان تصویب فهرست مربوط فهرستهای موجود که در چهارچوب این قانون به تصویب رسیده اند، کماکان دارای اعتبار خواهند بود.

ایرادات وارد بر تبصره اصلاحی ماده ۱- تبصره (۱) ماده (۱) (به شرح ذیل اصلاح می شود):

(۱) واگذاری تصویب فهرست مواد جدید به هیئت وزیران بدون تعیین زمان بندی مشخص ممکن است موجب تاخیر در واکنش به ظهور مواد جدید شود و کار آمدی قانون را کاهش بدهد.

تاریخ: _____
 شماره: _____
 پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

۲) در تبصره جدید هیچ اشاره ای به معیارهای علمی و فرآیند تدوین فهرستها با امکان بررسی مجدد نسبت به تصمیمات هیئت وزیران نشده است که میتواند زمینه ساز تصمیم گیری غیر شفاف گردیده و موضوع با بلاتکلیفی رها گردد لذا نیاز به تعیین متولی دارد که از قبل با احد امتیازات از هیات وزیران بتواند سریعاً نسبت به اصلاح و از دیداد فهرست مواد مخدر اقدام به هنگام نماید.

۳) در تبصره جدید وزارت بهداشت صرفاً نقش "همکار در پیشنهاد" دارد در حالی که تشخیص علمی ماهیت مواد مخدر و روان گردان نیازمند مداخله و صلاحیت تخصصی این نهاد است.

۴) اضافه کردن مواد مخدر جدید صرفاً با تصویب هیئت وزیران بدون تصویب مجلس ممکن است با اصل قانونی بودن جرایم و مجازات ها در قانون اساسی مغایرت داشته باشد.

پیشنهاد های اصلاحی ماده ۱ تبصره ۱ (ماده ۱) به شرح ذیل اصلاح می شود

۱) برای جلوگیری از خلاء قانونی باید مهلت مشخصی برای تصویب فهرستهای جدید تعیین شود (مثلاً حداکثر سه ماه پس از پیشنهاد این قانون)

۲) لازم است امکان نظارت نهادهای مستقل بر فرآیند تصویب فهرستها فراهم شود تا از تصمیم گیری های سلیقه ای جلوگیری شود.

۳) پیشنهاد می شود وزارت بهداشت همچنان مرجع اصلی تشخیص ماهیت مواد مخدر و ستاد مبارزه با مواد مخدر نقش هماهنگ کننده داشته باشد.

متن ماده پیشنهادی اصلاحی: ماده ۱ تبصره ۱ (ماده ۱) به شرح ذیل اصلاح می شود

تبصره ۱ - منظور از مواد مخدر روان گردان و پیش سازهای آنها موضوع مواد (۴) (۵) (۸) و (۴۰) این قانون علاوه بر مواد مصرح در مواد قانونی مذکور فهرست مواد مخدر روان گردان و پیش سازهایی است که بنا به پیشنهاد ستاد مبارزه با مواد مخدر و با همکاری علمی و تخصصی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی پس از اختیار

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون دکلاهی دادگستری استان اصفهان

تصویب این از سوی مجلس به کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی ظرف مدت حداکثر سه ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران برسد لذا تا زمان فهرست اعلامی جدی کماکان فهرست های موجود که در چهار چوب این قانون به تصویب رسیده اند معتبر خواهند بود و پس از انقضای مهلت مذکور تنها با تصویب رسمی هیئت وزیران و تأیید کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس اعتبار خواهند داشت.

ماده ۲ ماده (۱۶) و تبصره های آن

ماده ۱۶- فرد دچار اعتیاد به مواد مخدر و روان گردان موضوع این قانون که تجاهر به اعتیاد کند. توسط ضابطین دادگستری دستگیر و پس از اخذ نظریه پزشک مشاور مراکز غربالگری با دستور مقام قضایی به منظور درمان کاهش آسیب و بازتوانی به مدت دو سال در مراکز درمان کاهش آسیب و بازتوانی موضوع این ماده نگهداری می شود. چنانچه بر اساس نظر گروه درمانگر مورد تأیید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ظرف شش ماه احراز شود که فرد مذکور بهبودی کامل یافته و در صورت ترخیص به اعتیاد بر نمی گردد با دستور دادستان و باتجویز مراقبتهای بعد از خروج ترخیص میشود و اقدامات این ماده پایان می یابد چنانچه در این مدت بهبودی حاصل نشده باشد، هر سه ماه یک بار به شرح مذکور مراتب به دادستان گزارش میشود و در صورت عدم بهبودی ظرف دو سال این مدت قابل تمدید است.

تبصره - معتاد غیر متجاهر فاقد گواهی موضوع ماده (۱۵) این قانون که توسط ضابطین دادگستری دستگیر شده یا به جهت اعتیاد دارای شاکی است. در صورت موافقت فرد معتاد فقط برای یک بار جهت اخذ گواهی درمان به مراکز موضوع ماده یاد شده معرفی میشود. در غیر این صورت مشمول مقررات این ماده می شود.

ایرادات وارد بر ماده ۲- ماده (۱۶) و تبصره های آن

(۱) اصطلاح "تجاهر به اعتیاد" فاقد تعریف دقیق حقوقی است و ممکن است موجب تفسیرهای متفاوت و برخورد های سلیقه ای شود و مشخص نیست که آیا صرف ظاهر فرد با رفتار خاص یا گزارش مردمی می تواند شامل تجاهر شود یا خیر؟

(۲) نگهداری فرد معتاد به مدت دو سال و امکان تمدید آن بدون تعیین سقف مشخص ممکن است با اصول حقوق بشر و آزادیهای فردی در تعارض باشد و میتواند منجر به بازداشت طولانی مدت و شبه حبس شود.

(۳) در متن ماده هیچ اشاره ای به امکان اعتراض فرد معتاد به تصمیمات گروه درمانگر یا مقام قضایی نشده است. این موضوع میتواند حقوق دفاعی فرد را تضعیف کند.

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

کانون وکلای دادگستری استان اصفهان

۴) در تبصره ماده در مورد معتاد غیر متجاهر فاقد گواهی شرط موافقت فرد را مطرح کرده است اما مشخص نیست که در صورت عدم همکاری فرد چه فرایندی طی میشود و آیا اخبار وجود دارد یا خیر؟

۵) عبارت "مراقبتهای بعد از خروج" به صورت کلی در متن ماده اصلاحیه ذکر شده است و ساز و کار اجرایی آن مشخص نشده است.

پیشنهادی های اصلاحی بر ماده ۲ ماده (۱۶) و تبصره های آن

- ۱) اصطلاح "تجاهر به اعتیاد" توسط قانون گذار تفسیر شود تا از تفسیرهای متناقض جلوگیری شود.
- ۲) پیشنهاد میشود مدت نگهداری حداکثر یک سال باشد و تمدید آن تنها در شرایط خاص و با تایید نهاد قضایی مستقل صورت گیرد.
- ۳) امکان اعتراض فرد معتاد به تصمیمات درمانی و قضایی فراهم و در نظر گرفته شود.
- ۴) تبصره ماده نیازمند آیین نامه ای است که نحوه برخورد با معتادان غیر متجاهر و فرآیند اخذ گواهی درمان و نقش ضابطین دادگستری دادگستری را بطور دقیق مشخص کند.

متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۲ ماده (۱۶) و تبصره های آن

ماده ۱۶- فرد دچار اعتیاد به مواد مخدر و روان گردان که به طور آشکار تجاهر به مصرف نماید توسط ضابطین دادگستری با دستور مقام قضایی به مراکز غربالگری معرفی میشود. پس از تائید پزشک مشاور و گروه درمانگر مورد تائید وزارت بهداشت فرد به منظور درمان کاهش آسیب و بازتوانی حداکثر به مدت یک سال در مراکز تخصصی نگهداری میشود در صورت احراز بهبودی کامل ظرف شش ماه با دستور مقام قضایی و تجویز مراقبت های پس از خروج فرد ترخیص میگردد تمدید مدت نگهداری صرفا در موارد خاص صرفا با حکم قضایی امکان پذیر است.

تبصره ۱- منظور از تجاهر به اعتیاد مصرف علنی مواد مخدر با روان گردان در اماکن عمومی با تظاهر آشکار به وابستگی به مواد به نحوی است که نظم عمومی یا سلامت جامعه را مختل نماید تشخیص تجاهر باید مستند به گزارش ضابطین و تائید پزشک با متکی به آزمایش معتبر صورت گیرد.

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

کانون وکلای دادگستری استان اصفهان

تبصره ۲ - معتمد غیر متجاهر فاقد گواهی در مان موضوع ماده (۱۵) این قانون در صورت رضایت شخصی به مراکز درمانی معرفی میشود در صورت عدم رضایت مقام قضایی موظف است ابتدا با اخذ نظر کارشناسان پزشکی امکان اخبار به درمان را بررسی کند الزام تنها در صورتی مجاز است که عدم درمان موجب تهدید جدی برای سلامت فرد یا خانواده خود با نظم عمومی جامعه گردد.

تبصره ۳ - فرد معتمد میتواند نسبت به تصمیمات گروه درمانگر با مقام قضایی موضوع این ماده ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ اعتراض نماید مرجع رسیدگی به اعتراض دادگاه کیفری دو محل دستگیری فرد معتمد میباشد. که موظف هست خارج از نوبت و با اخذ نظر کارشناسان پزشکی به اعتراض رسیدگی و رای مقتضی را صادر نماید.

تبصره ۴ - منظور از مراقبتهای پس از خروج مجموعه اقداماتی است که برای پیشگیری از بازگشت فرد به اعتیاد انجام می شود که عبارتند از مشاوره روان شناختی حمایت اجتماعی و خانوادگی آموزش مهارت های زندگی و اشتغال زایی دستگاههای اجرایی ذی ربط موظفاند این مراقبت ها را تحت نظارت وزارت بهداشت و درمان اقدام نمایند.

ماده ۳ متن زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده (۴۲) الحاق و تبصره (۲) قبلی به عنوان تبصره (۳) تلقی می شود :

تبصره ۲ - ستاد مبارزه با مواد مخدر میتواند با اذن فرماندهی معظم کل قوا از ظرفیت نیروهای مسلح برای نگهداری محکومین موضوع این ماده در اردوگاهها و محیطهای نظامی و انتظامی با شرایط سخت و عادی استفاده نماید.

ایرادات وارد بر ماده (۳) متن زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده (۴۲) الحاق و تبصره (۲) قبلی به عنوان تبصره (۳) تلقی می شود:

(۱) استفاده از عبارت های شرایط سخت (( )) و ((عادی)) مبهم و بدون تعریف قانونی است و زمینه ساز تفسیر های سلیقه ای و احتمال نقض حقوق انسانی محکومان است و مشخص نمی باشد که معیار تفکیک این دو نوع شرایط چیست و چه نهادی بر آن نظارت دارد

(۲) نگهداری محکومان در محیط های نظامی و انتظامی با شرایط سخت ممکن است با اصول رفتار انسانی با زندانیان و استانداردهای بین المللی در تضاد باشد .

(۳) در متن تبصره هیچ اشاره ای به نظارت قضایی یا پزشکی یا حقوقی بر اردوگاه نشده است که میتواند زمینه ساز تخلفات غیر قانونی شود.

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

پیشنهادهای اصلاحی ماده (۳) متن زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده (۴۲) الحاق و تبصره (۲) قبلی به عنوان تبصره (۳) تلقی می شود:

- (۱) در خصوص اصطلاحات کلیدی از جمله شرایط سخت ((یا اردوگاه) نظامی (۱) تعریف دقیقی شود
- (۲) پیشنهاد میشود نهادهای مستقلی قضایی و بهداشتی بر نحوه نگهداری محکومان در این اردوگاه ها نظارت مستمر داشته باشند
- (۳) مدت نگهداری در اردوگاهها محدود و مشروط به شرایط خاص باشد و امکان اعتراض محکومان به این تصمیم فراهم گردد
- (۴) برای جلوگیری از تعارض باید نحوه تعامل دادگاهها با ستاد مبارزه مواد مخدر در تعیین محل نگهداری محکومان مشخص شود.

متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۳ متن زیر به عنوان تبصره (۲) (۳) (۴) به ماده (۴۲) الحاق و تبصره (۲) قبلی به عنوان تبصره (۵) تلقی می شود :

تبصره ۲- ستاد مبارزه با مواد مخدر میتواند با اذن فرماندهی معظم کل قوا در موارد خاص و با حکم مقام قضایی از ظرفیت نیروهای مسلح برای نگهداری محکومین موضوع این ماده در اردوگاهها و محیط های نظامی و انتظامی استفاده نماید شرایط نگهداری باید مطابق آیین نامهای باشد که به تصویب هیئت وزیران می رسد و در آن معیارهای شرایط عادی ((و) شرایط (سخت به طور دقیق تعریف شده و رعایت حقوق محکومین و کرامت انسانی تضمین گردد نظارت قضایی بر این مراکز الزامی است و محکومین حق دارند نسبت به شرایط نگهداری خود در دادگاه صالح اعتراض نمایند

تبصره ۳- نظارت قضایی بر اردوگاهها و محیطهای نظامی و انتظامی موضوع این ماده بر عهده داستان کل کشور است که این مقام به طور مستمر و دوره ای وضعیت نگهداری محکومین را استعلام و گزارش نظارتی خود را به کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی ارایه نماید

تبصره ۴: آیین نامه اجرایی موضوع این ماده ظرف مدت حداکثر سه ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون توسط هیئت وزیران تصویب و ابلاغ شود

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

ماده ۴: تبصره های مواد (۳۸) و (۴۶) حذف و تبصره ماده (۴۵) به شرح زیر اصلاح می شود

تبصره- کلیه مجازاتهای درجه یک تا پنج جرایم موضوع این قانون مشمول هیچ یک از نهادهای ارفاقی از قبیل تخفیف مجازات تعلیق اجرای مجازات نظام نیمه آزادی و آزادی مشروط به جز عفو مقام معظم رهبری نمی گردند مگر آن که همکاری مؤثر مرتکب منجر به کشف جرم و شناسایی شخص یا اشخاص قبلی مرتبط با جرم یا موجب دستگیری، شرکا معاونان جرم یا شناسایی اموال آنان و یا تحصیل ادله جرم شود که در این صورت دادگاه مجازات وی را یک تا دو درجه تقلیل میدهد چنانچه همکاری محکوم بعد از صدور رأی قطعی باشد پس از اجرای نصف مجازات با پیشنهاد دادستان دادگاه صادر کننده حکم قطعی صرفاً یک بار وی را مشمول نهادهای ارفاقی قرار میدهد ضابطین و یا مقامات قضایی موظفند مفاد این ماده را به متهم یا محکوم تفهیم نمایند. در هر صورت مجازاتهای اعدام ضبط و مصادره اموال مشمول هیچ یک از نهادهای ارفاقی نخواهند بود.

ایرادات وارد بر ماده (۴) اصلاحی

(۱) محروم سازی کامل مجازاتهای درجه یک تا پنج از نهادهای ارفاقی حتی در مواردی که فرد مستعد بازپروری است با اصل تناسب مجازات و عدالت قضایی در تضاد است این رویکرد میتواند موجب افزایش جمعیت کیفری و کاهش انگیزه اصلاح در محکومان شود.

(۲) معیارهای همکاری مؤثر مشخص نشده است آیا صرف ارائه اطلاعات کافی است؟ که این ابهام میتواند موجب تفسیر سلیقه ای شود

پیشنهادیهای اصلاح ماده (۴) مربوطه :

(۱) در خصوص کلمه همکاری مؤثر باید معیار روشن و قابل ارزیابی ارائه شود که در متن قانون توضیحی ارائه نشده است.

(۲) پیشنهاد میشود در مواردی که محکوم مستعد بازپروری است یا شرایط خاصی دارد دادگاه با نظر نهادهای تخصصی بتواند نهادهای ارفاقی را اعمال کند

متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۴ تبصره های مواد (۳۸) و (۴۶) حذف و تبصره ماده (۴۵) به شرح زیر اصلاح میشود و تبصره های (۲) نیز به ماده الحاق گردد :

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

ماده ۴: تبصره های مواد (۳۸) و (۴۶) حذف و تبصره ماده (۴۵) به شرح زیر اصلاح می شود

تبصره- کلیه مجازاتهای درجه یک تا پنج جرایم موضوع این قانون مشمول هیچ یک از نهادهای ارفاقی از قبیل تخفیف مجازات تعلیق اجرای مجازات نظام نیمه آزادی و آزادی مشروط به جز عفو مقام معظم رهبری نمی، گردند مگر آن که همکاری مؤثر مرتکب منجر به کشف جرم و شناسایی شخص یا اشخاص قبلی مرتبط با جرم یا موجب دستگیری، شرکا معاونان جرم یا شناسایی اموال آنان و یا تحصیل ادله جرم شود که در این صورت دادگاه مجازات وی را یک تا دو درجه تقلیل میدهد چنانچه همکاری محکوم بعد از صدور رأی قطعی باشد پس از اجرای نصف مجازات با پیشنهاد دادستان دادگاه صادر کننده حکم قطعی صرفاً یک بار وی را مشمول نهادهای ارفاقی قرار میدهد ضابطین و یا مقامات قضایی موظفند مفاد این ماده را به متهم یا محکوم تفهیم نمایند. در هر صورت مجازاتهای اعدام ضبط و مصادره اموال مشمول هیچ یک از نهادهای ارفاقی نخواهند بود.

ایرادات وارد بر ماده (۴) اصلاحی

- (۱) محروم سازی کامل مجازاتهای درجه یک تا پنج از نهادهای ارفاقی حتی در مواردی که فرد مستعد بازپروری است با اصل تناسب مجازات و عدالت قضایی در تضاد است این رویکرد میتواند موجب افزایش جرمیت کیفری و کاهش انگیزه اصلاح در محکومان شود.
- (۲) معیارهای همکاری مؤثر مشخص نشده است آیا صرف ارائه اطلاعات کافی است؟ که این ابهام میتواند موجب تفسیر سلیقه ای شود

پیشنهادیهای اصلاح ماده (۴) مربوطه :

- (۱) در خصوص کلمه همکاری مؤثر باید معیار روشن و قابل ارزیابی ارائه شود که در متن قانون توضیحی ارائه نشده است.
  - (۲) پیشنهاد میشود در مواردی که محکوم مستعد بازپروری است یا شرایط خاصی دارد دادگاه با نظر نهادهای تخصصی بتواند نهادهای ارفاقی را اعمال کند
- متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۴ تبصره های مواد (۳۸) و (۴۶) حذف و تبصره ماده (۴۵) به شرح زیر اصلاح میشود و تبصره های (۲) نیز به ماده الحاق گردد :

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

تبصره - کلیه مجازاتهای درجه یک تا پنج جرایم موضوع این قانون مشمول هیچ یک از نهادهای ارفاقی از قبیل تخفیف مجازات تعلیق اجرای مجازات نظام نیمه آزادی و آزادی مشروط به جز عفو مقام معظم رهبری نمی گردد چنانچه همکاری محکوم پس از صدور رای قطعی صورت گیرد پس از اجرای نصف مجازات و با پیشنهاد دادستان دادگاه صادر کننده حکم قطعی صرفا یک بار وی را مشمول نهادهای ارفاقی قرار میدهد ضابطین و مقامات قضایی موظف اند مفاد این ماده را به متهم یا محکوم تفهیم و مراتب را در صورت جلسه رسمی ثبت نمایند در هر صورت مجازاتهای اعدام ضبط و مصادره اموال مشمول هیچ یک از نهادهای ارفاقی نخواهند بود.

تبصره ۲- منظور از همکاری موثر ارائه اطلاعات یا اقداماتی عملی است که منجر به کشف جرم شناسایی اشخاص مرتبط دستگیری شرکا یا معاونان جرم یا تحصیل ادله معتبر شود همکاری موثر باید به تائید مقام قضایی و ضابطین دادگستری برسد در این صورت دادگاه میتواند مجازات مرتکب را در صورت نداشتن محکومیت موثر کیفری با رعایت ماده ۳۸ قانون مجازات اسلامی و اخذ گزارش و استعلام از وضعیت رفتار محکوم از قاضی اجرای احکام به یک تا دو درجه تقلیل بدهد

ماده ۵ شماره ماده (۴۶) به (۵۰) اصلاح و متون زیر به عنوان مواد (۴۶)، (۴۷)، (۴۸) و (۴۹) الحاق می شوند

ماده ۴۶ - ملاک تعیین مجازات حسب مورد به طور جداگانه جمع مواد مخدر یا روان گردان در هر یک از مواد (۴)، (۵) و (۸) این قانون است چنانچه شخصی تو امان مرتکب رفتارهای مجرمانه موضوع مواد مذکور شود دادگاه به طور جداگانه با توجه به میزان مواد مخدر یا روان گردان در هر ماده برای وی مجازات تعیین میکند و همه مجازاتها جمع و اجرا می شوند.

ایرادات وارد بر ماده (۴۶)

(۱) ابهام در مفهوم توامان (و نحوه احراز آن مشخص نیست که منظور از ارتکاب توامان دقیقا چیست آیا هم زمانی زمانی مدنظر است یا هم زمانی در پرونده قضایی !!! که با توجه به ابهام موجود میتواند منجر به تفسیرهای گوناگون شود

(۲) ماده ۴۶ بدون توجه به تفکیک حقوقی میان تعدد مادی و معنوی مجازاتها را جمع می کند که این رویکرد ممکن است با اصول پذیرفته شده در حقوق جزا تعارض باشد

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

۳) جمع مجازاتها بدون در نظر گرفتن وضعیت فرد میزان خطر اجتماعی یا نقش وی در ارتکاب جرایم ممکن است منجر به مجازاتهای سنگین و غیر متناسب شود

۴) مشخص نیست منظور از جمع (مواد صرفاً وزن مواد است یا نوع و کیفیت آنها هم لحاظ می شود).

پیشنهادهای اصلاح ماده (۴۶)

۱) تعریف دقیق از کلمه توامان) (در قانون توسط قانون گذار مشخص شود تا تفسیرهای متناقض جلوگیری شود

متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۴۶

ماده ۴۶- ملاک تعیین مجازات حسب مورد به طور جداگانه وزن و نوع مواد مخدر یا روان گردان در هر یک از مواد (۴) (۵) و (۸) این قانون هست چنانچه شخصی توامان مرتکب رفتارهای مجرمانه موضوع مواد مذکور شود دادگاه برای هر رفتار مجازات جداگانه تعیین می کند.

تبصره - در صورت تعدد رفتارهای مجرمانه موضوع این ماده دادگاه پس از تعیین مجازات های قانونی برای هر رفتار صرفاً مجازات اشد را اجرا کند و در مواردی که مجازاتها از نوع متفاوت باشند مجازات شدیدتر از حیث آثار و مدت اجرا ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۴۷ لایحه اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر

هماهنگی و تقسیم کار برای مدیریت، نگهداری، درمان، بازتوانی، کاهش، آسیب صیانت مهارت آموزی و کار معتمدان موضوع این قانون به عهده ستاد مبارزه با مواد مخدر میباشد ستاد مذکور برای راه اندازی مراکز موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) میتواند از ظرفیت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران پس از اخذ اذن فرماندهی کل قوا دستگاههای اجرایی شهرداریها و بخش خصوصی استفاده نماید.

تبصره ۱- وزارت، تعاون کار و رفاه اجتماعی موظف است از طریق سازمان بهزیستی کشور حسب مورد نسبت به تأمین خدمات مددکاری مشاوره و روان شناسی و اجرای مراقبت بعد از خروج برای افراد تحت درمان و ترخیص شده از مراکز این ماده و از طریق سازمان آموزش فنی و حرفهای کشور نسبت به آموزش و حرفه آموزی مشمولان این ماده اقدام نماید.

تاریخ: _____
 شماره: _____
 پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

تبصره ۲ - وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی موظف است هزینه‌های درمان و کاهش آسیب ترک اعتیاد را تحت پوشش بیمه پایه قرار دهد و نسبت به انجام امور درمانی و تأمین داروهای مورد نیاز مراکز اقدام نماید.

تبصره ۳ - فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف به تأمین حفاظت و انتظامات مراکز غیر نظامی موضوع ماده (۱۶) این قانون توسط نیروهای موظف یا خصوصی طرف متعهد می باشد.

تبصره ۴ - زمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با پیشنهاد و هماهنگی ستاد مبارزه با مواد مخدر بودجه پیشگیری، جمع آوری غربالگری نگهداری درمان کاهش آسیب مهارت آموزی و مراقبت بعد از خروج بهبود یافتگان را در قوانین بودجه سنواتی تأمین و صد در صد آن را به ستاد مذکور پرداخت نماید تا بین دستگاه های متولی توزیع و تقسیم کنند

ایرادات ماده (۴۷)

(۱) ماده به ستاد مبارزه با مواد مخدر اختیارات گسترده ای داده است اما حدود قانونی این اختیارات و نحوه تعامل با نهادهای دیگر و مسئولیت پاسخ گویی مشخص نشده است.

(۲) ماده به دستگاههای اجرایی شهرداریها و بخش خصوصی اشاره کرده است اما وظایف و مسئولیت و نحوه تقسیم کار را مشخص نکرده است.

(۳) در تبصره (۲) فقط به بیمه پایه اشاره دارد اما ساز و کار عملیاتی و زمانبندی مشخص نیست.

(۴) در تبصره (۲) بودجه را صد درصد به ستاد مبارزه با مواد مخدر میدهد اما ساز و کار نظارت و شفافیت در توزیع مشخص نشده است.

پیشنهادهای اصلاح ماده (۴۷)

(۱) پیش بینی نهاد ناظر مستقل برای ارزیابی عملکرد ستاد برای حفظ شفافیت و پاسخگویی لازم است نهادی مستقل بر عملکرد ستاد نظارت داشته باشد.

(۲) باید مشخص شود نیروهای مسلح در چه حوزه های فرضا امنیتی با ساخت و ساز یا پشتیبانی می تواند مشارکت داشته باشد.

تاریخ: .....

شماره: .....

پیوست: .....

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۴۷

ماده ۴۷ هماهنگی و تقسیم کار برای مدیریت نگهداری درمان و بازتوانی کاهش آسیب صیانت مهارت آموزی و کار معتمدان موضوع این قانون به عهده ستاد مبارزه با مواد مخدر است. ستاد مذکور برای راه اندازی مراکز موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) میتواند با احد اذن فرماندهی کل قوا از ظرفیت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و همچنین از ظرفیت دستگاههای اجرایی شهرداریها و بخش خصوصی استفاده نماید.

تبصره ۱ وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی موظف است از طریق سازمان بهزیستی کشور خدمات مددکاری مشاوره و روان شناسی و اجرای مراقبت بعد از خروج را برای افراد تحت درمان و ترخیص شده فراهم نماید و اجرای مراقبت بعد از خروج باید طبق ماده تبصره ۴ ماده ۱۶ باشد و گزارش اجرای این برنامه ها هر شش ماه یک بار به ستاد مبارزه با مواد مخدر ارائه شود.

تبصره ۲: وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی موظف هست هزینه های درمان و کاهش آسیب ترک اعتیاد را تحت پوشش بیمه پایه قراردادها و ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون آیین مامه اجرایی مربوط به پوشش بیمه ای و تامین داروهای نیاز مراکز را تدوین و ابلاغ نماید

تبصره ۳ - سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با پیشنهاد و هماهنگی ستاد مباره با مواد مخدر بودجه پیشگیری جمع آوری نگهداری درمان و کاهش آسیب مهارت آموزی و مراقبت بد از خروج بهبود یافتگان را در قوانین بودجه سنوایی تامین نماید تخصیص و توزع این بودجه باید تحت نظارت دیوان محاسبات کشور و ارائه گزارش سالانه به مجلس شورای اسلامی انجام شود.

تبصره ۳ - فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است حفاظت و انتظامات مراکز غیر نظامی موضوع ماده (۱۶) این قانون را از طریق نیروهای موظف یا شرکت خصوصی طرف قرارداد تامین نماید نظارت بر عملکرد شرکت های خصوصی بر عهده دادستان کل کشور است .

مشارکت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در اجرای آن ماده صرفا در حوزه های زیر مجاز است :

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

۱- حمایت لجستیک و پشتیبانی شامل حمل و نقل تجهیزات و امکانات مورد نیاز مراکز

۲- تامین امنیت و حفاظت در اردوگاهها و مراکز نظامی با انتظامی همه با اذن فرماندهی کل قوا ایجاد می شود.

۳- آموزشهای انضباطی و مهارتهای پایه در چار چوب برنامه های بازپروری بدون دخالت در امور درمانی باشد.

۴- همکاری در عملیات جمع آوری و انتقال معتادان متجاهر صرفاً تحت نظارت ستاد مبارزه با مواد مخدر و یا حکم قضایی انجام پذیرد.

ماده ۴۸ از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون مرتکب جرایم موضوع این قانون که به حبس درجه یک یا دو یا اعدام محکوم میشود و همچنین شخصی که دارای سابقه محکومیت به جرایم موضوع این قانون که دارای مجازات درجه یک تا پنج باشد در صورت محکومیت مجدد به هر یک از مجازاتهای درجه سه تا پنج تمامی اموال و دارایی های وی به استثنای هزینه های متعارف زندگی خود و افراد تحت تکفل وی به عنوان مجازات به نفع دولت ضبط می شوند تا در چهارچوب قوانین بودجه سنواتی به منظور پیشگیری و مبارزه با مواد مخدر اختصاص یابد تبصره - چنانچه احراز شود اموال مرتکب جرایم موضوع این ماده پس از لازم الاجرا شدن این قانون توسط وی در اختیار شخص دیگری قرار گرفته یا منتقل شده است اموال مزبور به نفع دولت مصادره می گردد مگر اینکه شخص منتقل البیه ثابت کند که این انتقال با حسن نیت بوده است که در این صورت معادل آن به جزای نقدی مرتکب اضافه می شود.

ایرادات وارد بر ماده (۴۸)

۱) اصطلاح "هزینه های متعارف زندگی" فاقد تعریف قانونی روشن است و میتواند منجر به تفسیرهای سلیقه ای و نادرست شود.

۲) ماده همه اموال را مشمول ضبط میدانند بدون آنکه منشأ آنها را بررسی کند که این ماده می تواند موجب نقض حقوق مالکانه شود و با اصل تناسب مجازات در تضاد باشد.

۳) ضبط اموال به نفع دولت و اختصاص آن به بودجه سنواتی بدون ساز و کار نظارت می تواند منجر به فساد شود.

تاریخ: .....

شماره: .....

پیوست: .....

قانون وکلای دادگستری استان اصفهان

پیشنهادات اصلاحی ماده (۴۸)

(۱) تعریف دقیق از اصلاح هزینه های متعارف زندگی در متن ماده باعث جلوگیری از تفسیر سلیقه ای می شود.

(۲) باید صرفا اموال ناشی از جرم یا مرتبط با فعالیت مجرمانه را مشمول ضبط دانست نه کلیه اموال

متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۴۸

ماده ۴۸- از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون مرتکب جرایم این قانون که به حبس درجه یک یا دو یا اعدام محکوم می شود و همچنین شخصی که دارای سابقه محکومیت قطعی به جرایم موضوع این قانون با مجازات درجه یک تا پنج باشد در صورت محکومیت مجدد ظرف مدت پنج سال به هر یک از مجازاتهای درجه سه تا پنج اموال و داراییهای ناشی از جرم یا مرتبط با آن به استثنای هزینه های متعارف زندگی خود و افراد تحت تکفل وی به عنوان مجازات به نفع دولت ضبط میشوند. معیار هزینه های متعارف زندگی در آیین نامه ای که ظرف سه ماه به تصویب هیئت وزیران میرسد مشخص خواهد شد. اموال ضبط شده باید در چهار چوب قوانین بودجه سنواتی صرفا به منظور پیشگیری و مبارزه با مواد مخدر اختصاص یابد و تحت نظارت دیوان محاسبات کشور هزینه شود.

تبصره - چنانچه احراز شود اموال مرتکب جرایم موضوع این ماده پس از لازم الاجرا شدن این قانون توسط وی در اختیار شخص دیگری قرار گرفته یا منتقل شده است اموال مزبور به نفع دولت مصادره می گردد مگر اینکه شخص منتقل الیه در دادگاه صالح ثابت کند که این انتقال یا حسن نیت بوده است در این صورت معادل ارزش اموال به جزای نقدی مرتکب اضافه می شود.

ماده ۴۹ لایحه قانون مبارزه با مواد مخدر

چنانچه اموال مورد استفاده در ارتکاب جرایم موضوع مواد (۴) (۵) (۸) و (۴۰) این قانون به نام شخص دیگری باشند در صورتی که احراز شود اقدامات مجرمانه مربوط بدون علم و اطلاع مالک بوده است مال به وی مسترد می شود و معادل ارزش روز آن به جزای نقدی مرتکب اضافه می گردد.

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

کانون وکلای دادگستری استان اصفهان

ایرادات وارد بر ماده ۴۹ لایحه اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر

(۱) ماده قانونی در خصوص اینکه اگر مالک قصور در مراقبت از مال داشته باشد (مثلا خودرو با ملک را بدون کنترل در اختیار دیگری گذاشته) توضیحی نداده است؟

پیشنهادهای برای اصلاح ماده ۴۹ لایحه اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر

(۱) لزوم پیش بینی ضمانت اجرایی برای مالکانی که قصور یا بی مبالاتی داشته اند

متن ماده پیشنهادی برای اصلاح لایحه ماده ۴۹

چنانچه اموال مورد استفاده در ارتکاب جرایم موضوع مواد (۴) (۵) (۸) و (۴۰) این قانون به نام شخص دیگری باشند. در صورتی که احراز شود اقدامات مجرمانه مربوط بدون علم و اطلاع مالک بوده است مال به وی مسترد می شود و معادل ارزش روز آن به جزای نقدی مرتکب اضافه می گردد.

تبصره در صورتی که مالک در اثر قصور یا بی مبالاتی موجبات استفاده از مال در ارتکاب جرم را فراهم کرده باشد دادگاه می تواند علاوه بر عدم استرداد مال وی را به جزای نقدی یا محرومیت از حقوق اجتماعی محکوم نماید.

با تشکر

دکتر حسین ایوب

رئیس کانون وکلای دادگستری استان اصفهان